

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Наукова бібліотека
Інститут професійної освіти АПН України

Член-кореспондент Академії педагогічних наук України
Віктор Костянтинович Сидоренко

Біобібліографічний покажчик

Київ – 2007

УДК 372.833.1:372.874.4 :378

ББК 74.268:74.266.5 : 74.58

С34
Член-кореспондент Академії педагогічних наук України Віктор Костянтинович Сидоренко: Біобібліографічний покажчик /Упоряд. Н.І.Тарасова, Г.І.Шаленко; Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова. Наукова бібліотека; Інститут професійної освіти АПН України. - К.: НПУ, 2007. - 28 с.; портрет. - Серія «Вчені НПУ імені М.П.Драгоманова».

Біобібліографічний покажчик серії „Вчені НПУ імені М.П.Драгоманова” присвячений 55-річчю від дня народження і 30-річчю науково-педагогічної діяльності члена-кореспондента Академії педагогічних наук України, директора Інституту професійної освіти АПН України, доктора педагогічних наук, завідувача кафедри методики трудового навчання та креслення Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова, відомого в Україні вченого, професора Віктора Костянтиновича Сидоренка.

Покажчик містить: нарис життя і науково-педагогічної творчості, покажчик основних друкованих праць, інформацію про наукову школу вченого, літературу про професора В.К.Сидоренка, іменний покажчик.

Упорядник Н.І.Тарасова, Г.І.Шаленко

Відповідальна за випуск Л.В.Савенкова

Комп'ютерне редагування О.В.Пекур

Член-кореспондент АПН України, директор Інституту професійно-технічної освіти АПН України, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри методики трудового навчання та креслення Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, професор Віктор Костянтинович Сидоренко

ВІКТОР СИДОРЕНКО – ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ

Народився Віктор Костянтинович Сидоренко 27 лютого 1951 року в м. Біла Церква на Київщині. Його дитячі та юнацькі роки пройшли в мальовничому селищі Борове Фастівського району неподалік від Києва.

Найбільшим його захопленням у шкільні роки були книги. Коло його читацьких інтересів було досить широким: художня література, науково-популярні видання про природу і техніку. Були і намагання щось писати самому. Одного разу (це було у восьмому класі) його малюнок про сім'ю солдата, що загинув у вирі другої світової війни навіть зацікавив кореспондентів районної газети. А випускний твір у десятому класі він єдиний написав на п'ятірку, що було цілковитою несподіванкою навіть для його вчителів мови та літератури. Темою твору було обрано патріотизм у творчості радянського письменника Олеса Гончара.

Після закінчення в 1968 р. Борівської середньої школи навчався на механічному відділенні Київського технікуму радіоелектроніки, який закінчив у 1971 р. з присвоєнням кваліфікації техника-технолога за спеціальністю “Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти”. Але зупинятися на отриманій освіті було не в характері Віктора. Диплом технікуму з відзнакою відкрив молодому технологу шлях для продовження навчання на механіко-машинобудівному факультеті Київського політехнічного інституту.

Трудовому загартуванню Віктора Сидоренка в студентські роки сприяли його щорічні поїздки у складі студентських будівельних загонів до північного Казахстану та східного Сибіру. Зовні романтичні поїздки насправді ставали школою життя, формування характеру і громадянської зрілості.

Набуті в технікумі знання та практичні вміння сприяли активній навчальній науково-дослідницькій діяльності Віктора Сидоренка в роки його навчання у Київській політехніці. Вже на третьому курсі він стає співавтором наукових публікацій та технічних винаходів в галузі створення прогресивних металорізальних інструментів, стає неодноразовим переможцем Всесоюзного конкурсу на кращу студентську наукову роботу в галузі технічних наук. Його сміливі на той час ідеї в галузі інструментального виробництва знайшли визнання і підтримку провідними вченими інститутів Проблем матеріалознавства і Надтвердих матеріалів АН України.

Закономірним завершенням навчання в інституті та студентської науково-дослідницької діяльності Віктора Сидоренка став у 1977 р. диплом про вищу освіту з відзнакою за спеціальністю “Технологія машинобудування, металорізальні верстати та інструменти” та посада інженера науково-дослідного сектору кафедри інструментального виробництва. Перед молодим дослідником відкривалися широкі перспективи проведення досліджень в галузі теорії проектування металорізальних інструментів, оснащених надтвердими синтетичними матеріалами, але доля розпорядилася інакше.

Чи то через збіг обставин, чи незбориме бажання зайнятись викладацькою діяльністю незабаром привели Віктора Сидоренка на новостворену кафедру трудового навчання і креслення Київського державного педагогічного інституту ім. О.М.Горького (нині Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова). Надалі, починаючи з вересня 1977 р., вся його трудова діяльність нерозривно пов'язана з цим провідним педагогічним університетом України, де він пройшов шлях від асистента до професора, завідувача кафедри трудового навчання і креслення. У 1987 р. він став кандидатом педагогічних наук, у 1995 р. – доктором педагогічних наук. З 1988 р. має вчене звання доцента, з 1997 р. – професора. У 2003 р. його обрано членом-

кореспондентом Академії педагогічних наук України по відділенню дидактики, методики та інформаційних технологій в освіті. Відмінник освіти України (1995р.).

В.К.Сидоренко глибоко закоханий у науково-педагогічну діяльність. Всім своїм творчим здобуткам він завдячує наполегливій праці та своїм мудрим вчителям і наставникам. Найчастіше серед них він згадує шкільного вчителя Анатолія Митрофановича Дурицького, технікумовського викладача Юрія Петровича Слуцького, інститутського викладача та свого першого наукового наставника Олега Івановича Мойсеєнка.

Професійне зростання та творче становлення В.К.Сидоренка відбувалося під впливом багатьох його особистісних чинників: відданість улюбленій справі, прагнення до самовдосконалення та самоствердження тощо. Вирішальна роль у цьому належить його тісній співпраці упродовж 25 років з відомим вченим-педагогом академіком Д.О.Тхоржевським. Саме наставництву цієї людини з невтомною енергією та невгамовною вдачею завдячує всім своїм досягненням В.К.Сидоренко, який у всьому завжди прагне наслідувати свого вчителя і наставника.

Значний вплив на формування наукового дару Віктора Сидоренка мала його багаторічна співпраця з Всесоюзним науково-дослідним інститутом професійно-технічної освіти (м.Ленінград, 1978-1991рр.) і науково-дослідним інститутом трудового навчання і профорієнтації АПН СРСР (м.Москва, 1980-1992 рр.). Багато в чому власному науковому становленню і зростанню Віктор Сидоренко завдячує багаторазовим зустрічам і підтримці його ідей видатними вченими-педагогами радянської доби П.Р.Атутовим, С.Я.Батишевим, А.П.Біляєвою, В.І.Качневим, А.А.Киверялгом, А.О.Кірсановим, М.І.Махмут овим. Вчився і вчиться, переймає досвід Віктор Сидоренко у видатних українських вчених-педагогів В.І.Бондаря, І.А.Зязюна, В.М.Мадзігона, Н.Г.Ничкало.

Викладацька діяльність В.К.Сидоренка тісно пов'язана з творчим пошуком шляхів розв'язання та дослідження багатьох актуальних педагогічних проблем. Професор В.К.Сидоренко є відомим спеціалістом в галузі загальнотехнічної, трудової та графічної підготовки учнівської і студентської молоді, інтеграційних процесів в освіті. Він є ініціатором проведення в Україні комплексних досліджень в галузі розвитку науково-технічної творчості студентської молоді та методології науково-педагогічних досліджень. Широкого визнання набула його концепція залучення студентської молоді до науково-дослідницької діяльності, втіленням якої стали принципово нові навчальні дисципліни та навчальні посібники з основ наукових досліджень для вищих педагогічних навчальних закладів. Його наукові публікації, навчальні та методичні посібники присвячені актуальним проблемам трудового навчання школярів, їх професійного самовизначення та розумового розвитку.

Професор В.К.Сидоренко має понад 250 наукових та навчально-методичних праць, серед яких монографії, підручники і навчальні посібники для загальноосвітніх шкіл, профтехучилищ та вищих педагогічних закладів освіти з грифом Міністерства освіти і науки України, методичні посібники, навчальні програми, схвалені МОН України. Його чисельні наукові та методичні статті відомі читачам багатьох фахових періодичних видань. Не обходить увагою В.К.Сидоренко використати можливість поділитися своїми думками з різних актуальних освітянських проблем на сторінках тижневиків „Освіта” й „Освіта України”

Визнанням професійного авторитету В.К.Сидоренка стало призначення його головою науково-методичної комісії з трудового навчання та головою секції з трудової підготовки науково-методичної комісії з педагогічної освіти науково-методичної ради МОН України. Очолювані ним комісія та секція вносять вагомий вклад у розробку нормативних навчально-програмних документів з трудового навчання школярів і з підготовки вчителя трудового навчання. Вагомим результатом цієї діяльності стала організація та забезпечення робіт з розробки Державного стандарту освітньої галузі

„Технологія”, по створенню концепції і галузевого стандарту ступеневої підготовки вчителя трудового навчання. Як керівник комісії та секції В.К.Сидоренко спрямовує свою енергію на об’єднання зусиль всіх, хто має відношення до проблем трудового навчання в загальноосвітній школі та підготовки вчителя трудового навчання.

Професору В.К.Сидоренку довірено очолювати редакційну колегію фахового журналу „Трудова підготовка в закладах освіти”. Він є головним редактором цього досить відомого в освітянських колах науково-методичного видання. Завдяки його зусиллям за останні роки журнал став справжнім порадиником вчителів, методистів, науковців. Разом з тим В.К.Сидоренко є активним членом редакційних колегій цілого ряду центральних та регіональних науково-методичних видань, серед яких „Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки”, „Вісник Київського міжнародного університету. Серія: Педагогічні науки”, „Молодь і ринок” (м.Дрогобич), „Проблеми трудової і професійної підготовки: Науково-методичний збірник” (м.Слов’янськ), „Професійно-технічна освіта”, „Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини”, „Таврійський вісник освіти”, „Ученые записки Крымского государственного инженерно-педагогического университета” тощо.

Значну увагу професор В.К.Сидоренко приділяє підготовці науково-педагогічних кадрів – він здійснює керівництво аспірантами та здобувачами наукового ступеня доктора і кандидата педагогічних наук (всього він підготував 26 кандидатів і 3 доктори наук), активно виступає опонентом на захистах кандидатських і докторських дисертацій. Його колишні аспіранти і здобувачі, а нині кандидати і доктори педагогічних наук, доценти розвивають наукові ідеї свого керівника і наставника у різних куточках України: І.С.Голяд, І.В.Жерноклеєв, В.В.Юрженко (НПУ імені М.П.Драгоманова), В.О.Давидович (Чернівецький національний університет), Т.А.Андронюк (Херсонський державний університет), С.П.Павх (Тернопільський національний педуніверситет), М.І.Бондаренко, В.Б.Харламенко, Н.П.Щетина (Глухівський державний педуніверситет), В.В.Васенко (Переяслав-Хмельницький державний педуніверситет), Л.О.Грищенко (Полтавський державний педуніверситет), Ю.М.Ковбаса (Чернігівський державний педуніверситет), Д.О.Лазаренко (Слов’янський державний педуніверситет), В.М.Манько (Національний аграрний університет), Л.З.Тархан (Кримський інженерно-педагогічний університет) і багато інших.

Професор В.К.Сидоренко бере активну участь в роботі спеціалізованих Вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій. Він є головою спеціалізованої Вченої ради з теорії та методики трудового навчання і креслення, членом спеціалізованої Вченої ради з теорії та методики професійної освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Багато зусиль докладає В.К.Сидоренко вдосконаленню навчально-виховного процесу на рідному педагогічно-індустріальному факультеті НПУ імені М.П.Драгоманова. Він бере безпосередню участь у чисельних заходах, що сприяють якнайповнішому наближенню фахової підготовки вчителя трудового навчання до реальних потреб загальноосвітньої школи, активізації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів, якнайширшому залученню їх до навчально-дослідницької діяльності. Він прибічник повсюдного застосування інформаційних технологій у навчанні. За його оригінальними методичними розробками вивчали креслення, технічну естетику, основи стандартизації, профорієнтацію багато поколінь студентів.

Найвідповідальнішим аспектом своєї діяльності В.К.Сидоренко вважає керівництво рідною йому кафедрою трудового навчання і креслення НПУ імені М.П.Драгоманова, яку він очолює з 2000р. За роки керівництва кафедрою йому вдалося згуртувати колектив, який по праву є науковим лідером в галузі теорії та методики трудового навчання в Україні.

Наукові ідеї В.К.Сидоренка добре відомі і в багатьох країнах Європи. За останні роки ним започатковано співпрацю з вченими-педагогами із Великобританії, Німеччини, Польщі, Словаччини, Хорватії, Швеції. Показником такої співпраці є багаторазові спільні міжнародні конференції.

У багатьох педагогічних колективах вищих педагогічних закладів освіти України знають В.К.Сидоренка як принципового, вимогливого і разом з тим доброзичливого голову Державної екзаменаційної комісії чи експерта під час проведення атестаційних чи акредитаційних заходів.

Характерною рисою В.К.Сидоренка є його готовність щедро поділитись творчими здобутками з учнями та колегами. Він є частим гостем педагогічних колективів багатьох середніх загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих закладів освіти, до нього звертаються за порадами з усіх куточків України. І в цьому він вбачає своє покликання – завжди поділитись ідеями зі своїми учнями і колегами, безкорисливо надати кваліфіковану пораду чи консультацію всім, хто звертається до нього. Тому і найвища нагорода для нього – визнання та авторитет серед учнів, колег, товаришів.

Перебуваючи у постійному науковому пошуку, генеруючи чисельні ідеї, В.К.Сидоренко завжди цінить корисну пораду, надійну підтримку друзів і соратників, до яких він у першу чергу відносить докторів наук, професорів Р.С.Гуревича, О.М.Коберника, Г.В.Терещука, О.Т.Шпака, М.І.Шута.

Глибоко переконаний В.К.Сидоренко в тому, що неоціненний скарб кожної людини – то наявні у неї знання. А головне джерело цих знань – книга. Тому він до нестями любить книги.

У своїй діяльності В.К.Сидоренко ніколи не шукає легких шляхів або привілеїв. Тільки завдяки наполегливій праці здобув громадське визнання і шану.

НАУКОВІ ЗДОБУТКИ ВІКТОРА СИДОРЕНКА

Як фахівець в галузі теорії та методики навчання графічним дисциплінам школярів та студентів вищих закладів освіти має авторитет в широких науково-педагогічних колах України та за її межами. Спектр його наукових уподобань широкий.

Тривалий час професор В.К.Сидоренко проводить глибокі теоретичні дослідження проблем графічної підготовки учнів загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних училищ та студентів вищих навчальних закладів. Завдяки цьому всебічно обґрунтовано дидактичні основи курсу креслення, встановлено закономірності формування графічних знань та умінь. Це стало основою переконливого доведення, що шкільний курс креслення слід розглядати як обов'язковий елемент загальної середньої освіти, а вузівський – як складову професійної підготовки фахівця.

Професором В.К.Сидоренко вперше зроблено акцент на необхідність формування графічної культури школярів. Важливе місце у цьому повинно бути відведено рівню сформованості графічних знань і вмінь, які можуть виступати засобом пізнання навколишнього світу. Але ці знання і вміння не повинні бути статичними. Це означає, що володіючи високим рівнем графічних знань і вмінь, школяр за кожним графічним зображенням, за кожною лінією чи умовною позначеною на ньому повинен “бачити” реальний просторовий образ, уміти пов'язати його з реальним об'єктом навколишньої дійсності. У більш широкому розумінні графічна культура повинна відображати здатність людини прогнозувати, планувати і коригувати свої дії, будувати процес діяльності в образах, а потім вже втілювати його в реальні дії чи процеси. Дослідження В.К.Сидоренком механізмів формування графічних знань та вмінь довели, що уміння створювати в уяві образи об'єктів діяльності і оперувати ними – характерна особливість

інтелекту людини. Вона полягає у можливості довільно актуалізувати образи на основі заданої графічної інформації (у процесі розв'язування конкретної задачі), видозмінювати їх під впливом різних умов (навчальних чи виробничих) або за власною ініціативою, вільно перетворювати їх і на цій основі створювати нові образи, суттєво змінені порівняно з початковими. Тому є всі підстави вважати, що графічна культура школяра у певній мірі може сприяти його розумового розвитку.

Дослідження В.К.Сидоренка переконують, що визначальним компонентом розумового розвитку школярів на уроках креслення виступає специфічний вид образного мислення – просторове мислення, яке характеризується своєрідністю змісту (оперування образами) і характеру здійснення (видозміна образів в уяві). Для цілеспрямованого впливу на розвиток просторового мислення в процесі графічної діяльності В.К.Сидоренком розроблено дидактичну модель, основу якої утворюють три системи розумових дій: аналізу, синтезу і керування процесом мислительної діяльності.

Упродовж багатьох років В.К.Сидоренко брав участь у проведенні досліджень вдосконалення графічної підготовки учнів професійно-технічних досліджень. Результатами цих досліджень стали принципи уніфікації теоретичних основ структури та змісту курсу креслення для майбутніх кваліфікованих робітників. Важливим здобутком цього аспекту дослідження стала розробка принципово нового підходу до створення ефективної методики навчання кресленню. В її основу покладено класифікацію графічних понять за рівнем їх складності. Оригінальність цієї методики полягає в тому, що в її основу покладено класифікацію графічних понять, а певній групі понять відповідають типові методичні прийоми їх формування.

Професором В.К.Сидоренком вперше теоретично обгрунтовано умови реалізації конструкторсько-технологічного підходу у вивченні вузівського курсу креслення. Цей підхід означає, що будь-яке питання власне графічного характеру повинно розглядатися з позиції конструкторсько-технологічної діяльності. Тому він передбачає, що питання побудови зображень на кресленнях та супутні їм процеси повинні відбуватися на основі поєднання геометричних знань із знаннями технологічного характеру. Такий підхід вирішує непрості проблеми міжпредметних зв'язків курсу креслення з багатьма технічними предметами.

Важливе значення для графічної підготовки майбутніх фахівців у вищому педагогічному закладі освіти має теоретично обгрунтований В.К.Сидоренком узагальнений підхід до навчання розв'язуванню графічних задач. В основу цього покладено запропоновану типологію графічних задач. Для кожної типової задачі розроблено узагальнений алгоритм її розв'язування.

Значну увагу В.К.Сидоренко приділяє дослідженню інтеграційних процесів та закономірностей в освіті. Проведені ним дослідження свідчать про те, що на основі реалізації інтеграційних підходів до визначення змісту загальної середньої освіти не тільки на якісно новому рівні вирішуються питання навчання і виховання, оптимального конструювання навчальних предметів, а й закладається фундамент для комплексного бачення школярами складних проблем дійсності.

Разом з тим, В.К.Сидоренком теоретично обгрунтовано і експериментально підтверджено, що в умовах інтеграції трудового навчання і креслення стає можливим забезпечити цілісність процесу розвитку технічного мислення школярів як системотвірного фактору основних компонентів їхніх технічних здібностей. Це означає, що розвиток технічних здібностей школярів потребує взаємодії образно-дійових компонентів мислення з науковими технічними знаннями. Саме такій вимозі відповідає функціонування дидактичної системи, в основу якої покладено інтеграцію трудового навчання і креслення.

На думку В.К.Сидоренка створення інтегрованих курсів дає підстави по новому вирішувати проблему фундаментальної підготовки у вищому навчальному закладі. Ним

переконливо обґрунтовано, що фундаментальні предмети – це та теоретична основа, яка закладає основи для професійної підготовки. З іншого боку – це й засіб засвоєння змісту професійної діяльності. Як свідчать проведені В.К.Сидоренком дослідження, фундаментальність підготовки повинна полягати не у засвоєнні навчальних предметів, традиційно віднесених до фундаментальних, а в широті та ґрунтовності, яка забезпечує у перспективі професійну мобільність фахівця, розширює його професійну компетентність, формує готовність до оперативного реагування на можливі зміни у сфері професійної діяльності та безперервне підвищення кваліфікації. Професором В.К.Сидоренко теоретично обґрунтовано доцільність створення принципово нових інтегрованих курсів з нарисної геометрії та креслення, машинознавства й основ виробництва для вищих педагогічних закладів освіти. Останнім часом предметом уваги В.К.Сидоренка стали проблеми фундаментальної підготовки фахівців у вищих технічних закладах освіти.

Найвагомішим науковим здобутком В.К.Сидоренка є його дослідження сучасних теоретико-методологічних проблем трудового навчання школярів. Ним переконливо доведено, що в нових умовах соціально-економічного розвитку України існуюча система трудової підготовки учнівської молоді вичерпала свої можливості. Відбувається стрімка переорієнтація ціннісних орієнтирів в суспільстві, перебудова системи суспільного виробництва, що відображається відповідними змінами на ринку праці. Тому стає цілком очевидною невідповідність між традиційним змістом трудового навчання і потребами суспільного розвитку. Разом з тим звичні для багатьох поколінь уявлення про зміст уроків трудового навчання стають причиною відвертого принизливого ставлення до ролі і місця трудової підготовки в системі загальної середньої освіти. До причин, що викликали незадоволеність у суспільстві існуючою системою трудового навчання, В.К.Сидоренко відносить: недостатню сформованість особистості учня до трудової діяльності у нових соціально-економічних умовах; відрив змісту трудової підготовки від потреб сучасного суспільства та ринку праці, недооцінку сучасних досягнень в галузі техніки і технологій; надмірну спрямованість трудового навчання на виробниче середовище і применшення інших життєво необхідних сфер діяльності - господарчої, надання послуг соціального обслуговування тощо; низьку інтелектуальну насиченість змісту предмету, що призвело до уповільнення саморозвитку учнів, а трудове навчання – до розряду другорядних у навчальному плані школи; розрив, який посилюється від класу до класу, між системами загальноосвітньої і трудової підготовки і знецінення її в очах учнів та їх батьків; недостатнє використання різноманітних форм організації трудового навчання. тощо

Професором В.К.Сидоренком теоретично обґрунтовано необхідність організації трудового навчання на основі проектно-технологічного підходу. Проектна методика навчання найбільш придатна для реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання. Вона є новою педагогічною технологією і являє собою можливу альтернативу традиційній класно-урочній системі. Доцільність застосування проектно-технологічної методики в сучасній шкільній освіті, на думку В.К.Сидоренка, зумовлена очевидними тенденціями в освітній системі до більш повноцінного розвитку особистості учня, його підготовки до реальної діяльності. Вона забезпечує не тільки міцне засвоєння навчального матеріалу, але й інтелектуальний і моральний розвиток учнів, їхню самостійність.

Творчу проектно-технологічну діяльність школярів у процесі трудового навчання В.К.Сидоренко розглядає як інтегративний вид діяльності по створенню виробів чи послуг, що мають об'єктивну чи суб'єктивну новизну і особисту чи суспільну значимість. На його думку проектно-технологічна діяльність інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Виходячи з цього перед вчителем трудового навчання ставиться мета не лише навчити кожного учня сукупності трудових операцій та прийомів, а формувати технічно освічену особистість, здатну швидко адаптуватися до стрімких змін в сучасному техногенному середовищі.

Тобто мова повинна йти вже не про звичне для багатьох поколінь трудове навчання, а про початкову технічну освіту як невід'ємний компонент сучасної загальної середньої освіти.

Професором В.К.Сидоренком обґрунтовано, що проектно-технологічний підхід дасть можливість реалізувати варіативність у змісті трудової підготовки, тобто уникнути жорсткої регламентації наповнення змісту навчальної діяльності учнів. При правильному спрямуванні діяльності учнів, виконання творчих проектів набере рис справжньої продуктивної праці, звільненої від формалізму і вимушеного виконання робіт, які далеко не завжди сприймалися самими учнями.

В.К.Сидоренко переконаний у тому, що завдяки проектній методиці трудове навчання повинно стати інтегративною освітньою галуззю, яка синтезує в собі наукові знання з математики, фізики, хімії, біології, дизайну, економіки, основ правознавства і показує їх прояв в роботі промисловості, сільського господарства, енергетики, транспорту, зв'язку, будівництва, сфери надання послуг, ведення домашнього господарства, культури побуту і інших напрямків діяльності людини. Це в свою чергу буде сприяти посиленню мотивації учнів до вивчення інших загальноосвітніх предметів.

У багатьох публікаціях В.К.Сидоренка переконливо доведено, що принципово нова проектно-технологічна система трудового навчання викликає потребу суттєвого оновлення його змісту, спрямованого на формування уявлень та знань про перетворюючу діяльність людини, яка в сучасних умовах пронизує весь її життєвий простір: побут, розваги, навчання, виробничу сферу, управління. Вона визначає місце людини в природі і суспільстві, рамки її втручання в природні процеси. Центральне місце в знаннях про перетворюючу діяльність повинна зайняти техніка як загальнокультурна парадигма, що забезпечує єдність матеріальної і духовної культури, взаємозв'язок усіх видів культури (трудової, правової, моральної, художньої й ін.), а також обумовлює необхідність виділення універсальної культури, що зв'язує суспільство з середини.

В.К.Сидоренком теоретично обґрунтовано, що новий зміст трудового навчання повинен забезпечити формування: 1) уявлень про різноманітність видів перетворюючої діяльності, про наслідки їх впливу на особистість, культуру, природу і суспільство, про еволюцію техногенного середовища; 2) умінь оцінювати стан техногенного середовища, орієнтуватися в ньому, розуміти необхідність запобігати впливу негативних наслідків техногенної діяльності на людину, природу і суспільство; 3) знань про техніку як результат інтегрованої пізнавально-перетворюючої взаємодії людини і природи. Результатом цього може стати розуміння техніки як засобу пізнання і впливу на життєве середовище людини; 4) знань про загальнонаукові закономірності в технічних об'єктах і процесах, які заповнюють навколишній простір людини. Такі знання можуть стати основою для уміння зрозуміти будову технічного об'єкта чи можливості процесу, пояснити принцип його дії та запропонувати можливості для вдосконалення; 5) умінь прогнозувати і проектувати процеси, об'єкти і засоби перетворюючої діяльності відповідно до заданих умов їх функціонування; 6) умінь планувати власну технічну діяльність, дотримуватись норм і правил технічної культури і культури праці.

Професор В.К.Сидоренко стоїть на позиції, що окреслені вимоги до змісту трудового навчання стануть основою технічної орієнтації школярів та формування в них трудових компетенцій, необхідних для опанування обраної сфери профільного трудового навчання у старшій школі. Оновлений зміст трудового навчання забезпечить формування технічної культури і культури праці, необхідних кожній людині у її повсякденному житті, навчальній та трудовій діяльності. Новий за своєю сутністю навчальний предмет дасть можливість відобразити у його змісті технологію не тільки як спосіб практичного перетворення природи та суспільства, суспільних відносин, але й як спосіб формування світу людської культури. Тобто стане можливим подати технологію як цілеспрямовано організований процес трансформації природних об'єктів у світ матеріальної культури суспільства.

Широкого визнання набули результати проведених останнім часом досліджень В.К.Сидоренка в галузі розвитку науково-технічної творчості студентської молоді, методології науково-педагогічних досліджень. Він є автором навчальної програми та оригінального навчального посібника з основ наукових досліджень для студентів педагогічних спеціальностей вищих закладів освіти.

СПИСОК ОСНОВНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ ВІКТОРА СИДОРЕНКА

МОНОГРАФІЇ, ДИСЕРТАЦІЇ, АВТОРЕФЕРАТИ ДИСЕРТАЦІЙ

1. Пути совершенствования общетехнической подготовки квалифицированных рабочих в средних профтехучилищах: Монография /В.В.Шапкин, Н.М.Скородумов, Д.А.Тхоржевский, В.К.Сидоренко и др. – М.: Высшая школа, 1983. – 183 с. – (Разделы: Пути совершенствования учебных программ общетехнических предметов: Учебная программа предмета ”Техническое черчение”/ **Сидоренко В.К.**, Тхоржевский Д.А., с.38-45; Комплексное оборудование кабинетов общетехнических дисциплин (на примере кабинета черчения) / **Сидоренко В.К.**, с.162-171).
2. Тхоржевський Д.О., Андріяшин В.І., ... **Сидоренко В.К.** Удосконалення підготовки вчителя загальнотехнічних дисциплін: Монографія. – К.: КДПІ, 1992. – 72 с.
3. **Сидоренко В.К.** Інтеграція трудового навчання і креслення (дидактичний аспект). – К.: УДПУ імені М.П.Драгоманова, 1995. – 141с.
4. Загальноосвітня підготовка учнів у процесі трудового навчання / Д.О.Тхоржевський, В.О.Дідух, **В.К.Сидоренко** та ін.; За ред. Д.О.Тхоржевського. – К., 1998. – 184 с.
5. Україна у контексті світової цивілізації / Д.О.Тхоржевський, Ю.Д.Руденко, П.П.Хропко, **В.К.Сидоренко** та ін.; За ред. Д.О.Тхоржевського. – К., 1999. – 176 с.
6. **Сидоренко В.К.** Унифікація учебної програми по черченню як педагогічне умовою совершенствования графической підготовки учащихся середних профтехучилищ: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – К.: КГПИ, 1987. – 207 с.
7. **Сидоренко В.К.** Унифікація учебної програми по черченню як педагогічне умовою совершенствования графической підготовки учащихся середних профтехучилищ: Автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. – Казань: НИИ проф.-техн. педагогики, 1987. – 17 с.
8. **Сидоренко В.К.** Інтеграція трудового навчання і креслення як засіб розвитку технічних здібностей школярів (дидактичний аспект): Дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02. – К.: УДПУ, 1995. – 435 с.
9. **Сидоренко В.К.** Інтеграція трудового навчання і креслення як засіб розвитку технічних здібностей школярів (дидактичний аспект): Автореф. дис. ... доктора пед. наук: 13.00.02. – К.: УДПУ, 1995. – 48 с.

ПІДРУЧНИКИ, НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

10. **Сидоренко В.К.** Выполнение и чтение чертежей деталей: Учебное пособие. – К.: Вища школа, 1986. – 112 с.
11. Науменко В.Я., **Сидоренко В.К.** Виконання технічних креслень в школі: Навчальний посібник. – К.: Радянська школа, 1986. – 112 с.

12. **Сидоренко В.К.**, Тропина Г.М. Общая часть курса черчения. Методика преподавания в ПТУ: Учебное пособие. – К.: Вища школа, 1990. – 104 с.
13. **Сидоренко В.К.** Наглядные пособия и технические средства в обучении черчению: Пособие для учителя. – К.: Освіта, 1991. – 192 с.
14. **Сидоренко В.К.** Креслення з'єднань деталей: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1993. – 149 с.
15. **Сидоренко В.К.** Токарна і фрезерна справа: Навчальний посібник для учнів 10-11 класів середньої загальноосвітньої школи. – К.: ІСДО України, 1995. – 335 с.
16. **Сидоренко В.К.** Елементи креслення: Навчальний посібник для учнів I-IV класів – К.: Генеза, 1997. – 68 с.
17. Левченко Г.Є., **Сидоренко В.**, Терещук Б.М. Завдання програмованого контролю знань з трудового навчання, 5-9 класи: Навч. посібник для загальноосвіт. навч. закладів. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 1998. – 176 с.
18. **Сидоренко В.К.**, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. – К.: НПУ, 1998. – 154 с.
19. Термінологічний словник з креслення (для студентів-іноземців підготовчих факультетів вищих закладів освіти України) / Укладачі **Сидоренко В.К.**, Цзен Сянь Хун. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 1998. – 24 с.
20. Теоретичні засади виховання національної самосвідомості: Програма спецкурсу і навчальний посібник / Р.О.Захарченко, В.П.Москалець, **В.К.Сидоренко** та ін.; За ред. Д.О.Тхоржевського. – К.: ІЗМН МО України, 1998.-150 с.
21. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевська Т.В. Креслення: Підручник для учнів загальноосвітніх навчально-виховних закладів. – К.: Арка, 2000. – 224 с.
22. **Сидоренко В.К.**, Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Київ: РНЦ “ДНІТ”, 2000. – 259 с.
23. **Сидоренко В.К.**, Хайруддінов М.А., Абдулгасис У.А. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. – Сімферополь: Сонат, 2000. – 166 с.
24. **Сидоренко В.К.** Технічне креслення: Пробний підручник для учнів професійно-технічних навчальних закладів. – Львів: Оріяна-Нова, 2000. – 497 с.
25. **Сидоренко В.К.**, Терещук Г.В., Юрженко В.В. Основи техніки і технології: Навчальний посібник. – К., 2001. – 163 с.
26. **Сидоренко В.К.** Креслення: Підручник для учнів загальноосвітніх навчально-виховних закладів. – К.: Арка, 2002. – 224 с.
27. **Сидоренко В.К.** Креслення: Підручник для учнів загальноосвітніх навчально-виховних закладів. – К.: Школяр, 2003. – 239 с.
28. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навчальний посібник / С.У.Гончаренко, П.М.Олійник, ... **В.К.Сидоренко** та ін. – К.: Вища школа, 2003. – 323 с.
29. **Сидоренко В.К.** Креслення. – Львів: Оріяна-Нова, 2004. – 356 с.
30. **Сидоренко В.К.** Черчение: Учебник для 8-9 классов общеобразовательных учебных заведений. – К.: Школяр, 2004. – 239 с.
31. Коберник О.М., Бербец В.В., **Сидоренко В.К.**, Ящук С.М. Методика навчання учнів 5-9 класів проектуванню в процесі вивчення технології обробки деревини і металу: Навчально-методичний посібник.-Умань: УДПУ, 2004.-114 с.
32. **Сидоренко В.К.** Креслення: Підручник для учнів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Школяр, 2005. – 239 с.
33. **Сидоренко В.К.**, Щетина Н.П. Креслення. 8-9 клас. Робочий зошит. – К.: Школяр, 2005. – Ч.1. – 84 с.
34. **Сидоренко В.К.** Токарна і фрезерна справа: Навчальний посібник для 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Техніка, 2005. – 344 с.

НАУКОВІ СТАТТІ

35. **Сидоренко В.К.** Конструкторско-технологический подход в преподавании черчения // Среднее специальное образование. – 1983. - №5. – С.29-32.
36. Тхоржевський Д.А., **Сидоренко В.К.** Про вдосконалення структури та змісту предмета “Технічне креслення” в середніх профтехучилищах // Радянська школа. – 1983. - №5. – С.69-73.
37. **Сидоренко В.К.** Науково-технічний прогрес і шкільний курс креслення // Радянська школа. – 1988. - №4. – С.53-55.
38. **Сидоренко В.К.** Совершенствовать воспитательную направленность занятий по черчению // Среднее специальное образование. – 1989. - №1. – С.13-16.
39. Тхоржевский Д.А., **Сидоренко В.К.** Поднять уровень графической подготовки школьников // Школа и производство. – 1991. - №4. – С.52-55.
40. **Сидоренко В.К.** Проблема актуальна, різнобічна (Про інтеграцію навчальних предметів у педагогічній теорії і практиці) // Рідна школа. – 1992. - № 7-8. – С.30-34.
41. Тхоржевський Д.О., **Сидоренко В.К.** Графічна підготовка учнів як елемент загальної освіти // Інформаційний бюлетень АПН України. – 1993. – Випуск 3-4. – С.31-32.
42. **Сидоренко В.К.** Графічна підготовка школярів: проблеми і завдання // Трудова підготовка в закладах освіти України. – 1995. - №1. – С.32-33.
43. Дідух В.О., Левченко Г.Є., **Сидоренко В.К.**, Терещук Б.М., Тхоржевський Д.О. До стандарту змісту освітньої галузі “Технології” (“Трудове навчання”) // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1996. – №2. – С.2-6.
44. **Сидоренко В.К.** Чи є підстави сумніватися в правомірності класифікації професій, запропонованої Є.Клімовим // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №4. – С.4-5.
45. **Сидоренко В.К.**, Орлов Г.А. Творчі задачі на уроках креслення // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №4. – С.46-49.
46. **Сидоренко В.К.**, Лазаренко Д.О. Ринкова економіка: погляд із середини // Гуманізація навчально-виховного процесу: Науково-методичний збірник.– Слов’янськ: ІЗМН – СДП, 1997. – Вип. II.- С.175-180.
47. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевська Т.В. Графічна культура школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. – №2. – С.37-39.
48. **Сидоренко В.К.** Чи потрібно вивчати школярам креслення? // Проблеми трудової і професійної підготовки: Науково-методичний збірник. – Слов’янськ: СДП, 1998. – Вип.2. – С.58-64.
49. **Сидоренко В.К.** Наукові основи професійного самовизначення школярів: 1. Соціально-психологічні передумови вибору професії // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1999. - №1. – С.33-39.
50. **Сидоренко В.К.** Наукові основи професійного самовизначення школярів: 2. Профорієнтаційна робота у загальноосвітньому навчально-виховному закладі // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1999. - №2. – С.30-35.
51. **Сидоренко В.К.** Чи потрібно вивчати креслення? // Світло. – 1999. - №3. – С.69-70.
52. **Сидоренко В.К.**, Щетина Н.П. Графічна підготовка школярів: реальний стан та перспективи // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 1999. - №5. – С.29-33.
53. **Сидоренко В.К.** Наукові основи професійного самовизначення школярів: 3. Зміст трудового навчання як засіб профорієнтації школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2000. - №2. – С.48-53.

54. **Сидоренко В.К.,** Харламенко В.Б. Система профорієнтаційної роботи у загальноосвітній школі // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Ювілейний випуск. – К.: НПУ, 2000. – Ч.2. – С.105-111.
55. **Сидоренко В.К.,** Харламенко В.Б. Системний підхід до визначення компонентів профорієнтаційної роботи // Науковий вісник Національного аграрного університету. – К., 2000. – Вип. 30. – С.230-237.
56. **Сидоренко В.К.,** Джеджула О.М. Структура процесу графічної підготовки студентів у вищих закладах освіти // ІМІДЖ сучасного педагога. – 2000. - №1 (5). – С.11-14.
57. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Дидактичні функції робочого зошита на уроках креслення // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2001. - №1. – С.51-55.
58. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Дидактичні умови розумового розвитку школярів на уроках креслення // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2001. - №3. – С.76-82.
59. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Експериментальна оцінка готовності майбутніх вчителів до розумового розвитку школярів на уроках креслення // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки – 2001. - №6. – С.12-13.
60. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Експериментальна оцінка рівнів володіння розумовими операціями учнів старших класів // Наукові записки: Збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. – К.: НПУ, 2001. – Випуск 42. – С.73-75.
61. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Інтеграційний підхід до графічної підготовки вчителя трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2001. - №4. – С.36-39.
62. **Сидоренко В.К.** Мета, завдання та вимоги до дипломної роботи як засобу атестації професійної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2001. - №6. – С. 7-11.
63. **Сидоренко В.К.,** Кулик Є.В. Надійний путівник в інформаційному просторі // Директор школи, ліцею, гімназії. - 2001. - №1. – С.110-112.
64. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Непроста доля креслення в загальноосвітній школі // Імідж сучасного педагога. – 2001. - №2. – С.18-20.
65. Юсупова М.Ф., **Сидоренко В.К.** Передумови використання комп'ютера в процесі навчання графічним дисциплінам // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 16. – Рівне: РДГУ, 2001. - С.128-135.
66. **Сидоренко В.К.,** Романюк Я.І. Правдиве минуле: здогадки, пошуки, факти // Визвольний шлях. - 2001. - №3. – С.17-28.
67. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Розумовий розвиток школярів на уроках креслення // Педагогіка і психологія: Науково-теоретичний та інформаційний журнал АПН України. – 2001. - №3-4. – С. 111-117.
68. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Інтеграційний підхід до графічної підготовки вчителя трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. - №1. – С.51-54.
69. **Сидоренко В.К.** Класифікація методів навчання на основі відношень категорій змісту і форми // Молодь і ринок. – 2002. - №1. - С.62-68.
70. **Сидоренко В.К.** Здобутки і втрати трудового навчання в загальноосвітній школі // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці

- фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. У 2-х ч.– Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – Ч 1. – С.83-86.
71. **Сидоренко В.К.,** Юсупова М.Ф. Інформаційні технології в процесі навчання графічних дисциплін // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. У 2-х ч.– Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2002. – Ч 1. – С.313-319.
 72. **Сидоренко В.К.,** Курок В.П. Машинознавство як компонент фахової підготовки вчителя трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. - №1. – С.5 - 7.
 73. **Сидоренко В.К.** Наукові засади оновлення змісту трудового навчання в загальноосвітній школі // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки.– Глухів: ГДПУ, 2002. – Випуск 1. - С. 3-9.
 74. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Образне мислення в структурі розумової діяльності особистості // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2002. - №8. – С.125-130.
 75. **Сидоренко В.К.,** Яровий К.О. Психолого-дидактичні аспекти застосування засобів наочності у навчанні // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2002. - №7. – С.3-9.
 76. **Сидоренко В.К.** Стандартизація ступеневої підготовки вчителя трудового навчання // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету: Педагогічні науки. - №5. – Бердянськ: БДПУ, 2002. – С.5-10.
 77. **Сидоренко В.К.,** Харламенко В.Б. Структура і зміст курсу профорієнтації для майбутніх учителів трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. - №2. – С.48-51.
 78. **Сидоренко В.К.,** Яровий К.О. Функції моделювання у педагогічній діяльності // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.– Рівне: РДГУ, 2002.- Випуск 22. - С.16-20.
 79. **Сидоренко В.К.** Вимоги суспільного прогресу до реформування трудового навчання в загальноосвітній школі //Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2003. - №18. – С.3-7.
 80. **Сидоренко В.К.** Застосування нових інформаційних технологій в графічній підготовці студентів вищих навчальних закладів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2003. - С.405-411.
 81. **Viktor Sidorenko.** Labour training at school in Ukraine // Technology and education in socio-cultural perspective. – Rzeszow: Universiti of Rzeszow, 2003. - P.54-61.
 82. **Сидоренко В.К.,** Юсупова М.Ф. Навчання графічним дисциплінам з використанням комп'ютерно-орієнтованих дидактичних засобів // Таврійський вісник освіти. – 2003. - №2. – С.76-86.
 83. **Сидоренко В.К.** Невикористані можливості вдосконалення методів навчання // Таврійський вісник освіти. – 2003. - №1. – С.18-29.
 84. **Сидоренко В.К.** Нові орієнтири реформування трудового навчання в загальноосвітній школі // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. - №1. – С.7-10.
 85. **Сидоренко В.К.** Перспективи галузі “Технологія” в загальноосвітніх навчальних закладах України // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. - №4. – С.4-7.
 86. **Viktor Sydorenko, Jevgen Kulyk, Igor Zhernoklieiev.** Prospekts for Updating the Learning of Technology in the Comprehensive Schools of Ukraine // Teoretyczne i praktyczne problemy edukacji technicznej i informatycznej. – Rzeszow, 2003. - P.62-71.

87. **Сидоренко В.К.** Стандартизація ступеневої підготовки вчителя трудового навчання // Проблеми трудової і професійної підготовки: Науково-методичний збірник. – Слов'янськ: СДПУ, 2003. - Вип.7. – С.5-8.
88. **Viktor Sydorenko, Volodymir Yurzhenko.** Technical culture // Society and technology. – Rijeka, 2003. – P.116-119.
89. **Сидоренко В.К., Райковська Г.О.** Аналіз зображень методом ієрархій // Збірник наукових праць: Педагогічні науки.– Херсон: Видавництво ХГУ, 2004.- Випуск 36. – С.296-303.
90. **Сидоренко В.К.** Концепція працюватиме на майбутнє держави // Професійно-технічна освіта. – 2004. - №1. – С.24-26.
91. **Сидоренко В.К.** Нові інформаційні технології в графічній підготовці студентів вищих навчальних закладів // Вісник Київського міжнародного університету. Серія: Педагогічні науки.– Київ: КиМУ, 2004.- Випуск 4. – С.213-223.
92. **Сидоренко В.К.** Актуальні пріоритети професійної підготовки вчителя трудового навчання // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2004. - №3. – С.30-36.
93. **Сидоренко В.К.** Актуальні проблеми фундаменталізації вищої освіти в Україні // Ученые записки Крымского государственного инженерно-педагогического университета. Випуск 5. – Симферополь, 2004. – С.108-113.
94. **Сидоренко В.К.** Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. - №2. – С.41-44.
95. **Сидоренко В.К., Савенко І.В.** Графічний дизайн – специфічний вид художнього конструювання // Таврійський вісник освіти. – 2004. - №3. – С.50-60.
96. **Сидоренко В.К., Юсупова М.Ф.** Застосування електронного підручника з нарисної геометрії в системі дистанційного навчання // Збірник наукових праць: Педагогічні науки. Випуск 37. – Херсон: Видавництво ХДУ. – 2004. – С. 329-335.
97. **Сидоренко В.К., Гевко І.В.** Зростання вимог до розумової сторони трудової діяльності людини як зако-номірний наслідок удосконалення засобів виробництва // Молодь і ринок. – 2004. - №1. - С.57-65.
98. **Сидоренко В.К., Ягупець Ю.І.** Компоненти готовності майбутніх учителів до застосування засобів наочності у професійній діяльності // Вісник Глухівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. Глухів, 2004. - С.111-117.
99. **Сидоренко В.К., Гриценко Л.О.** Методика формування понять шкільного курсу „Креслення” в умовах розвивального навчання // Молодь і ринок. – 2004. - №2. – С.23-31.
100. **Сидоренко В.К.** Праця і всебічний розвиток особистості // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – К.: Міленіум, 2004. – С. 120-132.
101. **Сидоренко В.К.** Проблема здібностей в психології і педагогіці // Таврійський вісник освіти. – 2004. - №4. – С.60-73.
102. **Сидоренко В.К.** Проектно-технологічна діяльність як основа реалізації змісту трудового навчання в загальноосвітній школі // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Збірник наукових праць. – Київ-Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. - С.101-106.
103. **Сидоренко В.К.** Проектно-технологічний підхід як основа оновлення змісту трудового навчання школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2004. - №1. – С.2-4.

104. **Сидоренко В.К.** Проектна методика як основа реалізації особистісно-орієнтованого підходу в трудовому навчанні // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки – 2004. - №22. – С.3-8.
105. **Сидоренко В.К.** Проектна методика як основа реалізації особистісно-орієнтованого навчання // Молодь і ринок. – 2004. - №1. - С.19-24.
106. **Сидоренко В.К., Саух О.М.** Професійні наміри учнівської молоді: соціально-психологічний аспект // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2004. - №6. – С.101-107.
107. **Сидоренко В.К.** Реалії та перспективи трудового навчання школярів // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2004. - №1. – С.30-36.
108. **Viktor Sydorenko, Igor Zhernoklieiev.** Personal orientation of the contents of pupils' labour training in Ukrainian Comprehensive Schools // Technika – Informatika - Edukacja. – Rzeszow, 2004. - P.90-97.
109. **Сидоренко В.К.** „Технологія” як об’єкт терміноутворення для виправданої назви освітньої галузі // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка. Серія „Педагогічні науки”. – 2004. – Випуск 3. – С.114-122.
110. **Сидоренко В.К., Білосевич І.А.** Технічні здібності як передумова реалізації індивідуальних можливостей школяра на уроках трудового навчання // Молодь і ринок. – 2004. - №3. – С.9-13.
111. **Сидоренко В.К.** Фундаменталізація освіти як передумова вдосконалення професійної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах України // Болонський процес: тенденції, проблеми, перспективи. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2004. - С.95-108.
112. **Сидоренко В.К., Білевич С.В.** Фундаменталізація професійної підготовки як один з пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти в Україні // Вища освіта України. – 2004. - №3. – С.35-41.
113. **Сидоренко В.К.** Невідкладні проблеми психологічного супроводу модернізації освіти в Україні // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. - №1. – С.2.
114. **Сидоренко В.К., Калігаєва О.О.** Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. - №2. – С.4-7.
115. **Сидоренко В.К., Семісюк Р.М.** Показники і діагностика розвитку просторового мислення школярів // Таврійський вісник освіти. – 2005. - №2. – С.48-60.
116. **Сидоренко В.К., Саух О.М.** Професійні наміри учнів професійно-технічних училищ // Таврійський вісник освіти. – 2005. - №3. – С.124-129.
117. **Сидоренко В.К.** Сучасне бачення проблеми політехнічної освіти // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка. Серія „Педагогічні науки”. – 2005. – Випуск 2. – С.80-85.
118. **Viktor Sydorenko, Jevgen Kulyk, Igor Zhernoklieiev.** Updating Technology in the Comprehensive Schools of Ukraine // Technology Education in New Perspectives / Stockholm Library of Curriculum Studies. Vol. 14, 2005. - P.97-102.
119. **Сидоренко В.К.** Сучасний погляд на проблему розвитку технічних здібностей // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки – 2005. - №29. – С.3-7.
120. **Сидоренко В.К., Гедзик А.М.** Шкільний курс креслення – основа формування графічної культури особистості // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного

педагогічного університету імені Павла Тичини.– К.: Міленіум, 2005.- Випуск 12.
– С. 115-122.

121. Дмитриченко М.Ф., Русановський О.К., **Сидоренко В.К.**, Терещук Г.В. Фундаменталізація професійної підготовки у вимірі європейського освітнього простору // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. Збірник наукових праць.– Харків: УІПА, 2005. -Випуск 9. – С.7-13.
122. Igor Zhernoklieiev, **Viktor Sydorenko**, Volodymir Yurzhenko. The Contents Forming of the Educational Branch Called “Technology” // Technika – Informatika – Edukacja: Teoretyczne i praktyczne problemy edukacji technicznej. – Rzeszow, 2005. - P.66-73.

МЕТОДИЧНІ СТАТТІ

123. **Сидоренко В.К.** Изучение стандартов ЕСКД СЭВ в курсе черчения // Профессионально-техническое образование. – 1981. - №4. – С.18-20.
124. **Сидоренко В.К.** Динамические плакаты: изготовление и применение // Профессионально-техническое образование. – 1982. - №9. – С.34-35.
125. **Сидоренко В.К.**, Яревский Л.А. Применение динамических плакатов на уроках черчения // Школа и производство. – 1982. - №12. – С.57-58.
126. **Сидоренко В.К.**, Дмитренко П.В. Рекомендации по оформлению графической части курсовой работы // Школа и производство. – 1983. - №5. – С.59-61.
127. **Сидоренко В.К.** Графопроектор на уроках черчения // Среднее специальное образование. – 1985. - №10. – С.41-42.
128. Дмитренко П.В., **Сидоренко В.К.** Способ размножения чертежей // Школа и производство. – 1985. - №2. – С.62.
129. **Сидоренко В.К.** Чертеж и ... гармония // Профессионально-техническое образование. – 1986. - №11. – С.33-34.
130. **Сидоренко В.К.** Наукова організація праці школярів // Радянська школа. – 1988. - №6. – С.95.
131. **Сидоренко В.К.** Техническая эстетика в практической подготовке учителя // Школа и производство. – 1992. - №2. – С.86-88.
132. **Сидоренко В.К.** У світі сучасних професій // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №1. – С.41-44.
133. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевська Т.В. Елементи графічної грамоти на уроках обслуговуючої праці // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №2. – С.45-49.
134. **Сидоренко В.К.** Професіографічний матеріал // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №3. – С.34-36.
135. **Сидоренко В.К.** У світі професій // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. – №1. – С.37-39.
136. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевська Т.В. Естетика в трудовому навчанні школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. - №3. – С.25-28.
137. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевська Т.В. Естетика в трудовому навчанні школярів // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. - №4. – С.40-44.
138. **Сидоренко В.К.**, Гриценко Л.О. Методика формування понять шкільного курсу „Креслення” в умовах розвивального навчання // Молодь і ринок. – 2004. - №2. – С.23-31.
139. **Сидоренко В.К.**, Бондар Н.О. Допоміжні навчальні впливи у процесі розв’язування графічних задач // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. - №1. – С.36-41.
140. **Сидоренко В.К.**, Білосевич І.А. Графічні уміння як основа розв’язування технічних задач // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2005. - №3. – С.4-8.

НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ, НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

141. Програми середньої загальноосвітньої школи: Трудове навчання. Профілі: Основи слюсарної справи (8-9 класи), Металообробка (8-9 класи); Професії: Слюсар механоскладальних робіт (10-11 класи), Токар (10-11 класи), Фрезерувальник (10-11 класи) / Укладачі: Б.М. Терещук, А.І. Воловиченко, **В.К.Сидоренко**, В.Л. Цесельський. – К.: Освіта, 1993. – 88 с.
142. Програми середньої загальноосвітньої школи: Креслення, 8-9 класи / Укладачі: **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. – К.: Освіта, 1993. – 24 с.
143. Програми середньої загальноосвітньої школи: Креслення, 1-11 класи (до інтегрованого курсу “Трудове навчання і креслення”) / Укладачі: **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. – К.: Освіта, 1993. – 32 с.
144. Програми середньої загальноосвітньої школи: Креслення, 8-11 класи (для шкіл з поглибленим вивченням креслення) / Укладачі: **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. – К.: Освіта, 1993. – 17 с.
145. Програми педагогічних інститутів: Креслення / Укладачі: **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. – К.: ІСДО, 1993. – 11 с.
146. Програми вищих педагогічних закладів освіти: Машинознавство (для студентів спеціальності “Трудове навчання”) / Укладачі: Дмитренко П.В., Захарченко Р.О., Корець М.С., **Сидоренко В.К.** – К.: МО України, 1996. – 18 с.
147. Програми для загальноосвітніх шкіл: Креслення, 8-11 класи / Укладачі: **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. – К.: МО України, 1996. – 17 с.
148. Програми для загальноосвітніх навчально-виховних закладів: Трудове навчання, 5-7 класи / Укладачі: Боринець Н.І., Гнеденко О.П., ... **Сидоренко В.К.** та ін. – К.: Перун, 1996. – 144 с.
149. Дідух В.О., Левченко Г.Є., **Сидоренко В.К.**, Терещук Б.М., Тхоржевський Д.О. Стандарт змісту освітньої галузі “Технології” (“Трудове навчання”, доопрацьований варіант) // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1997. – №2. – С.2-7.
150. Типові програми кандидатського мінімуму із спеціальності 12.00.02 – Теорія та методика трудового навчання, Теорія та методика навчання кресленню / Укладачі Тхоржевський Д.О., **Сидоренко В.К.**, Дмитренко П.В. – К.: МО України, 1997. – 16 с.
151. Дідух В.О., Левченко Г.Є., **Сидоренко В.К.**, Терещук Б.М., Тхоржевський Д.О. Проект Державного стандарту загальної середньої освіти в Україні: Освітня галузь “Технології” – К.: Генеза, 1997. – 29 с.
152. Програма з креслення для студентів-іноземців підготовчих факультетів вищих закладів освіти України / Укладач **В.К. Сидоренко** – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 1997. – 10 с.
153. Дідух В.О., Левченко Г.Є., **Сидоренко В.К.**, Терещук Б.М., Тхоржевський Д.О. Тезаурус стандарту “Трудове навчання” // Трудова підготовка в закладах освіти. – 1998. – №1. – С.2-7.
154. Програми для середніх закладів освіти: Трудове навчання. Профілі: Основи слюсарної справи (8-9 класи), Металообробка (8-9 класи); Професії: Слюсар механоскладальних робіт (10-11 класи), Токар (10-11 класи), Фрезерувальник (10-11 класи) / Укладачі: Б.М.Терещук, **В.К.Сидоренко**, Г.Є.Левченко та ін. – К.: Перун, 1998. – 96 с.
155. Програми вищих педагогічних закладів освіти: Основи наукових досліджень / Укладачі: **В.К.Сидоренко**, П.В.Дмитренко. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2000. – 15 с.

156. Дипломна робота у вищих педагогічних закладах освіти (положення про організацію і виконання) зі спеціальності “Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання” напряму підготовки “Педагогічна освіта / **В.К.Сидоренко**, Є.В.Кулик. – К., 2001. – 44 с.
157. Програми вищих педагогічних закладів освіти: Профорієнтація і методика профорієнтаційної роботи / Укладачі: В.П.Зінченко, **В.К.Сидоренко**, В.Б.Харламенко. – К.: Міністерство освіти і науки України, 2001. – 18 с.
158. **Сидоренко В.К.**, Підкамінна Л.В. Програма трудового навчання для 10-11 класів за профілем “Основи фітодизайну” // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2002. - №3. – С.41-47.
159. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Креслення, 10-11 класи / Укладач **В.К.Сидоренко**. – К.: Навчальна книга, 2004. – 16 с.
160. Програми для вищих педагогічних закладів освіти: Основи виробництва (інтегрований курс) / Укладачі: Корець М.С., Опілат В.Я., **Сидоренко В.К.** та ін.- К.: НПУ, 2004.-28 с.

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ І ПОСІБНИКИ

161. Машиностроительное черчение. Разъемные и неразъемные соединения: Задания для контрольных работ и методические указания к их выполнению / Составители: **Сидоренко В.К.**, Науменко В.Я. – К.: КГПИ, 1980. – 37 с.
162. Проекционное черчение: Задания для контрольных работ и методические указания по их выполнению / Составитель **В.К.Сидоренко**. – К.: КГПИ, 1980. – 36 с.
163. **Сидоренко В.К.**, Косенко А.И., Гетта В.Г. Рекомендации по чтению рабочих чертежей деталей: Для преподавателей проф.-техн. училищ. – К., 1980. – 49 с.
164. **Сидоренко В.К.** Новые стандарты ЕСКД СЭВ: Методические рекомендации. – М.: ВНИИ ЦПО, 1981. – 55 с.
165. **Сидоренко В.К.** Оборудование кабинета черчения в профессионально-технических училищах // Методические рекомендации по черчению для преподавателей профтехучилищ: Из опыта работы. – К., 1981. – С. 44-75.
166. Основи технічного креслення: Завдання для контрольних робіт до розділу “Геометричне креслення” і методичні вказівки для їх виконання / Укладачі: **В.К.Сидоренко**, П.В.Дмитренко. – К.: КДПІ, 1981. – 34 с.
167. **Сидоренко В.К.** Вивчення предмету “Технічне креслення” в ПТУ // Трудове виховання і професійна орієнтація учнівської молоді: Методичні рекомендації. – К.: НДІ педагогіки УРСР, 1981. – С.174-179.
168. **Сидоренко В.К.**, Трегуб И.Г. Применение стандартов ЕСКД и УСДП СЭВ при изучении предмета “Детали машин”: Методические материалы. – К.: КГПИ, 1983. – 27 с.
169. **Гетта В.Г.**, Сидоренко В.Л. Технологія конструкційних матеріалів: Методические указания для студентов-заочников специальности «Общетеchnические дисциплины и труд».-К.: КГПИ, 1983.-44с.
170. Техническое черчение: Задания и методические указания к разделам “Схемы” и “Строительные чертежи” / Составитель **В.К.Сидоренко**. – К.: КГПИ, 1983. – 39 с.
171. Науменко В.Я., **Сидоренко В.К.** Формування графічних знань та вмінь у студентів загальнотехнічних дисциплін при вивченні нарисної геометрії та креслення: Методичні рекомендації. – К.: КДПІ, 1983. – 58 с.
172. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевский Д.А. Знакомство студентов с дидактическими основами структуры и содержания курса “Техническое черчение”

- // Рекомендации по организации методической работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин. – К., 1984. – Вып. 4. – С.64-67.
173. **Сидоренко В.К.** Приемы формирования графических понятий // Повышение качества графической подготовки учащихся средних профтехучилищ: Методические рекомендации. – Л.: ВНИИ ПТО, 1984. – С.5-15.
 174. **Сидоренко В.К.** Применение графопроектора на уроках черчения // Повышение качества графической подготовки учащихся средних профтехучилищ: Методические рекомендации. – Л.: ВНИИ ПТО, 1984. – С.39-48.
 175. **Сидоренко В.К.** Для внеклассной работы по черчению // Совершенствование процесса обучения черчению в средних профтехучилищах: Методические рекомендации. – К., 1986. – С.22-35.
 176. **Сидоренко В.К.** Организация и содержание лабораторных работ по предмету “Техническая эстетика” // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательной работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин. – Тернополь, 1986. – Вып. 6. – С.17-20.
 177. Типы графических понятий // Формирование графических понятий на уроках черчения у учащихся средних профтехучилищ / Составители: Вышнепольский И.С., Тхоржевский Д.А., **Сидоренко В.К.** и др. - Л.: ВНИИ ПТО, 1986. – 58 с.
 178. **Сидоренко В.К.** Формирование у студентов умений самостоятельной работы с технической литературой // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательной работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин. – К., 1987. – Вып. 7. – С.29-32.
 179. Дмитренко П.В., Жерноклеев И.В., ... **Сидоренко В.К.** Взаимодействие школ и средних профтехучилищ по ориентации школьников на строительные профессии: Методические рекомендации. – К., 1987. – 44 с.
 180. **Сидоренко В.К.,** Тхоржевский А.Д. Использование исторических сведений в процессе преподавания технического черчения в средних профтехучилищах: Методические рекомендации. – К., 1988. – 49 с.
 181. **Сидоренко В.К.,** Жуков В.И. Лабораторный практикум по предмету “Основы технической эстетики”. Часть 1. – К.: КГПИ, 1988. – 41с.
 182. **Сидоренко В.К.,** Жуков В.И. Лабораторный практикум по предмету “Основы технической эстетики”. Часть 2. – К.: КГПИ, 1988. – 46 с.
 183. Тхоржевский Д.А., Дмитренко П.В., ... **Сидоренко В.К.** Методические рекомендации по совместной работе школ и профтехучилищ по подготовке школьников к выбору рабочих профессий. – К., 1988. – 33 с.
 184. **Сидоренко В.К.** Подготовка студентов к проведению занятий по предмету “Основы производства. Выбор профессии” // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательной работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин. – Тернополь, 1988. – Вып. 8. – С.29-32.
 185. Тхоржевский Д.А., Буринский В.М., **Сидоренко В.К.,** Маркушев В.А. Отбор учебного материала для прикладных обучающих программ при подготовке квалифицированных рабочих, обслуживающих машины и оборудование, автоматизированное на базе ЭВТ / Депонировано у ВНДІ профтехосвіти, №123, 1989. – 58 с.
 186. **Сидоренко В.К.,** Жуков В.И. Методические рекомендации по преподаванию машиностроительного черчения в средних профтехучилищах. – К.: РУМК, 1989. – 41с.
 187. **Сидоренко В.К.** Вопросы совершенствования лабораторных занятий по предмету “Проориентация и методика проориентационной работы” // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательной

- работы на факультетах подготовки учителей общетехнических дисциплин. – К., 1989. – С.19-20.
188. **Сидоренко В.К.**, Жуков В.И. Лабораторные работы по предмету “Профориентация и методика профориентационной работы”: Методические рекомендации к проведению. – К.: КГПИ, 1989. – 46 с.
 189. **Сидоренко В.К.**, Жуков В.И. Дидактические материалы к лабораторным работам по предмету “Профориентация и методика профориентационной работы”. – К.: КГПИ, 1989. – 53 с.
 190. **Сидоренко В.К.**, Канцидаило И.П. Лабораторные работы по предмету “Основы стандартизации и управления качеством”: Методические рекомендации к проведению. – К.: КГПИ, 1989. – 46 с.
 191. **Сидоренко В.К.**, Буринский В.М. Использование программированного микрокалькулятора для контроля знаний учащихся // Сборник методических рекомендаций по техническому черчению. – М.: ВНИИ ПТО, 1990. – С.41-46.
 192. **Сидоренко В.К.** Приемы обобщения на уроках черчения // Сборник методических рекомендаций по техническому черчению. – М.: ВНИИ ПТО, 1990. – С.31-41.
 193. **Сидоренко В.К.** Дидактические материалы по курсу “Черчение” для профессии “Чертежник-конструктор” – М.: ВНИИ ПТО, 1991. – 118 с.
 194. **Сидоренко В.К.** Підготовка учителя праці до викладання інтегрованого предмета “Трудове навчання і креслення” //Методичні рекомендації з вдосконалення навчально-виховної роботи на факультетах підготовки вчителів загально технічних дисциплін. – К., 1991. – С.12-15.
 195. Мусієнко В.Д., Захарченко Р.О., **Сидоренко В.К.**, Тхоржевський Д.О. Прилучення учнів до національної культури в процесі трудового навчання: Методичний посібник. – К.: УДПУ імені М.П.Драгоманова, 1997. – 122 с.
 196. **Сидоренко В.К.**, Терещук Г.В., Захарченко Р.О. Чи все ми знаємо про Україну? // Система виховання національної самосвідомості учнів загальноосвітньої школи: Методичний посібник для вчителів. – К., 1999. – С.219-242.
 197. **Сидоренко В.К.** Науково-виробничі технології //Виховання національно-свідомої особистості: Методичні рекомендації кураторам академічних груп студентів. Частина 1: Зміст виховної роботи. – К.: Міносвіти та науки України, 2000. – С.75-79.

ПУБЛІКАЦІЇ З ПРОБЛЕМ ТЕХНІЧНИХ НАУК

198. Мойсеєнко О.И., Чкалова О.Н., Стоялов В.М., **Сидоренко В.К.** Червячные фрезы, оснащенные сверхтвердым материалом // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1976. – Вып. 6. – С.7-9.
199. Мойсеєнко О.И., Чкалова О.Н., Стоялов В.М., **Сидоренко В.К.** Работоспособность резцов из гексанида-Р при зубофрезеровании // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1977. – Вып. 4. – С.8-9.
200. Мойсеєнко О.И., Чкалова О.Н., Стоялов В.М., **Сидоренко В.К.**, Радзевич С.П. Червячные фрезы для обработки высокотвердых зубчатых колес // Прогрессивные конструкции и технология изготовления режущего инструмента: Материалы семинара. – К.: Знание, 1977. – С.7.
201. Мойсеєнко О.И., Чкалова О.Н., **Сидоренко В.К.**, Стоялов В.М. Новая схема резания червячными фрезами, оснащенными сверхтвердым материалом // Вестник Киевского политехнического института: Машиностроение. – Киев: Вища школа, 1978. – Вып. 15.- С.103-109.

202. **Сидоренко В.К.** Новые конструкции сборных червячных фрез, оснащенных сверхтвердым материалом гексанит-Р // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1978. – Вып. 1.- С.7-8.
203. Мойсеенко О.И., Чкалова О.Н., Стоялов В.М., **Сидоренко В.К.** Разработка и исследование полустовых червячных фрез, оснащенных сверхтвердыми материалами, для обработки высокотвердых зубчатых колес // Реферативная информация о научно-исследовательских работах в вузах УССР: Машиностроение и металлообработка. – Киев: Вища школа, 1978. –Вып. 21.- С.46-48.
204. **Сидоренко В.К.** Области эффективного применения лезвийных инструментов, оснащенных гексанитом-Р / Депоновано в УкрНДІТІ, №1218, 1978. – 8 с.
205. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.**, Радзевич С.П. Алмазная обработка кубических режущих элементов из сверхтвердых материалов // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1979. – Вып. 2. – С.14-16
206. Чкалова О.Н., **Сидоренко В.К.** Исследование работоспособности гексанита-Р в условиях прерывистого резания // Резание и инструмент: Респ. межвед. науч.-техн. сборник. – Харьков: Вища школа, 1979. –Вып. 22.- С.6-12.
207. Мойсеенко О.И., Радзевич С.П., **Сидоренко В.К.** Минералокерамика и сверхтвердые материалы в конструкциях зуборезных инструментов // Исследования в области инструментального производства и обработки металлов резанием: Сб. науч. трудов. – Тула, 1979. – С.18-23.
208. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Резцы с переставляющимися режущими элементами из сверхтвердого материала // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1979. – Вып. 6. – С.6-7.
209. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.**, Радзевич С.П. Червячные фрезы с поворотными неперетачиваемыми режущими элементами из сверхтвердых материалов // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1979. – Вып. 1. – С.8-9.
210. **Сидоренко В.К.** Червячные зуборезные фрезы, оснащенные прогрессивными режущими материалами// Технология и организация производства. – 1979. - №1. – С.19-22.
211. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Применение конических режущих элементов из сверхтвердого материала в конструкции сборной торцевой чистовой высокопроизводительной фрезы // Металлорежущий и контрольно-измерительный инструмент: Экспресс-информация. – 1980. - №8. – С.5-8.
212. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Прогрессивные инструменты, оснащенные режущими элементами из сверхтвердого материала // Современные пути повышения производительности металло-обрабатывающего инструмента и автоматизации технологических процессов в машиностроении: Тезисы докладов Всесоюз. науч.-техн. Конференции, 21-23 октября 1980 г. – М., 1980. – С.88-91.
213. **Сидоренко В.К.** Определение стойкости червячной фрезы, оснащенной гексанитом-Р /Депоновано в УкрНДІТІ, №1919, 1980. – 8 с.
214. Мойсеенко О.И., Родин П.Р., **Сидоренко В.К.** Торцовая фреза. Авторское свидетельство №795755 // Открытия, изобретения, промышленные образцы, товарные знаки. – 1981. - №2. - С.3.
215. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Алмазное шлифование конических режущих элементов из сверхтвердого материала // Исследования в области инструментального производства и обработки металлов резанием: Сб. науч. трудов. – Тула, 1982. – С.49-54
216. Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Повышение эффективности применения синтетических сверхтвердых материалов в конструкциях лезвийных инструментов // Алмазы и сверхтвердые материалы. – 1983. – Вып. 7.-С.6-8.

217. **Сидоренко В.К.**, Мойсеенко О.И. Универсальный конический режущий элемент из сверхтвёрдого материала // Резание и инструмент: Респ. межвед. науч.-техн. сборник. – Харьков: Вища школа, 1983. - Вып. 29. – С.48-53.
218. Карюк Г.Г., Бочко А.В., Мойсеенко О.И., **Сидоренко В.К.** Высокопроизводительные инструменты из гексанида-Р: Монография. – К.: Наукова думка, 1986. – 136 с.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЙ, ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

219. **Сидоренко В.К.** Интеграция трудового обучения и черчения как условие развития творческих способностей учащихся // Актуальні проблеми професійної орієнтації і технічної творчості учнівської молоді: Тези доповідей і повідомлень науково-практичної конференції у м.Рівне 11-12 грудня 1990р. – Рівне, 1990. – С.138.
220. **Сидоренко В.К.**, Тхоржевский Д.А. Некоторые проблемы методической подготовки будущего учителя труда к профориентационной работе в школе // Сборник тезисов докладов научно-практической конференции по проблеме “Профессиональная ориентация молодежи в условиях перестройки народного образования”, октябрь 1990 г. – Брянск, 1990. – С.105-107.
221. **Сидоренко В.К.** Графічна підготовка – основа розвитку просторового мислення школярів // Проблеми трудового навчання і професійної орієнтації учнівської молоді: Тези доповідей і повідомлень науково-практичної конференції.– Рівне, 1993.- Частина 1. – С.38.
222. Тхоржевський Д.О., **Сидоренко В.К.**, Мусієнко В.В. Прилучення учнів до національної культури у процесі трудового навчання // Наукові записки: Матеріали звітно-наукової конференції викладачів УДПУ імені М.П.Драгоманова за 1993 р. – К.: УДПУ, 1994. – С.16-18.
223. **Сидоренко В.К.** Графічна підготовка школярів у стандарті освіти // Стандарти загальної середньої освіти. Проблеми пошуку, перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25-26 червня 1996 р. – К., 1996. – С.113-114.
224. **Сидоренко В.К.** Интеграція навчальних предметів як педагогічна категорія //Проблеми наступності та інтеграції змісту навчання в системі “Школа-ПТУ-ВНЗ”: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Вінниця, травень, 1996 р. – Вінниця, 1996. – С.96-98.
225. **Сидоренко В.К.** Формування національної самосвідомості студентів через зміст навчальних предметів //Виховання національної самосвідомості у школярів: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 8-9 жовтня 1996 р. – К., 1996. – С.139-140.
226. Кулик Є.В., **Сидоренко В.К.** Науково-дослідницька діяльність як компонент професійної підготовки студентів вищого педагогічного закладу освіти //Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції до 80-ї річниці НПУ імені М.П.Драгоманова. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – Ч. 2. – С.117-119.
227. **Сидоренко В.К.**, Харламенко В.Б. Оцінювання результативності профорієнтаційних знань та умінь майбутніх вчителів трудового навчання // Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства: Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції до 80-ї річниці НПУ імені М.П.Драгоманова. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – Ч. 3. – С.93-95.

228. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Рівні розумового розвитку школярів на уроках креслення // Психолого-педагогічні проблеми підготовки вчительських кадрів в умовах трансформації суспільства: Матеріали міжнародної науково-теоретичної конференції до 80-ї річниці НПУ імені М.П.Драгоманова. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2000. – Ч. 3. – С.96-99.
229. **Сидоренко В.К.** Суспільний поступ як передумова оновлення змісту трудового навчання у школі // Технічна та художня творчість у трудовій підготовці молоді: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, 14-16 листопада 2002 р. – Херсон: ХДУ, 2003. – С.5-11.
230. **Сидоренко В.К.** Сучасні реалії і перспективи підготовки вчителів трудового навчання в НПУ імені М.П.Драгоманова //Матеріали перших Міжнародних драгоманівських читань, 30 вересня-2 жовтня 2003 р. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2003. – Випуск 1. – С.218-221.
231. **Сидоренко В.К.** Актуальні проблеми та перспективи вдосконалення трудового навчання учнів загальноосвітніх шкіл // Сучасні освітні технології та напрями підготовки майбутніх вчителів трудового навчання: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 8-9 жовтня 2003 р. – Полтава, 2003. – С.16-22.
232. **Сидоренко В.К.** Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні //Наукові школи Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова /Ред. В.П.Андрущенко, укл. В.П.Бех, Г.І.Волинка. - К.: Четверта хвиля, 2005.- С.253-262.
233. **Сидоренко В.К.** Проектна методика як основа реалізації особистісно-орієнтованого навчання // Педагогіка духовності: поступ у третє тисячоліття: Матеріали міжнародної наук. конференції, 19 квітня 2005 р.- К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2005. – С.166-175.
234. **Сидоренко В.К.,** Панчул И.В. Повышение качества обучения студентов дисциплине “Компьютерная графика” с использованием адаптивного тестирования // Стратегия качества в промышленности и образовании: Материалы международной конференции, 3-10 июня 2005 г. - Варна, Болгария, 2005. – С.278-279.
235. **Сидоренко В.К.,** Буринський В.М. Роль і місце самостійної роботи студента в навчальному процесі вищого закладу освіти // Самостійна робота студентів у структурі сучасної освіти: Матеріали регіональної науково-практичної конференції, Полтава, 22 квітня 2004 р. – Полтава, 2005. -С.10-17.

ПУБЛІКАЦІЇ У ПРЕСІ

236. **Сидоренко В.** Забезпечення вчителів дидактичними матеріалами // Освіта України.-1998.- 2 грудня. – С.8.
237. **Сидоренко В.К.** Мудрість вчителя // Освіта.-2001.- 24-31 січня. – С.12.
238. **Сидоренко В.К.,** Щетина Н.П. Креслення в школі. Яка його доля? // Освіта України.-2001.- 4 квітня. – С. 8.
239. **Сидоренко В.К.** Переддипломний старт або атестація випускника вищого педагогічного закладу освіти (проблеми і шляхи вирішення) // Освіта.-2001.-16-23 травня. – С.2-3.

240. **Сидоренко В.К.** Якби ми вчили так як треба, або відверто про перевантаження школярів // Освіта.-2001.- 13-20 червня. – С.2-3.
241. **Сидоренко В.К.** Підготовка магістрів з педагогічних спеціальностей: реальність та проблеми // Освіта. -2002.-15-22 травня. – С.3; Освіта.-2002.- 29 травня-5 червня. – С.4.
242. **Сидоренко В.К.** Стандартизація ступеневої підготовки вчителя трудового навчання або Чи все так сталося, як бажалося? // Освіта.-2002.- 23-30 жовтня. – С.3.
243. **Сидоренко В.К.** Чи не занадто ми захоплюємось модними термінами? або Роздуми про виправдану доцільність технологізації трудового навчання школярів // Освіта.-2002.- 13-20 листопада.-- С.4-5.
244. **Сидоренко В.К.** Нове бачення освітньої галузі “Технологія” в державному стандарті загальної середньої освіти // Освіта.- 2003.-26 березня - 2 квітня. – С.10.
245. **Сидоренко В.К.** Як опанувати техносферу, ергосферу, інфосферу? або особистісне спрямування змісту трудового навчання учнів загальноосвітньої школи // Освіта.- 2004. -24-31 березня. – С.3.
246. **Сидоренко В.К.** Весняне свято трудового навчання на Прикарпатті // Освіта.- 2004.-7-14 квітня. – С.6-7.

ЛІТЕРАТУРА ПРО В.К.СИДОРЕНКА

247. **Наукова школа Сидоренка В.К.** //Наукові школи Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова /Ред. В.П.Андрущенко, укл. В.П.Бех, Г.І.Волинка. - К.:Четверта хвиля, 2005. - С.249-272.
248. **Сидоренко Віктор Костянтинович** //Професори Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. 1997-2005: Біографічний довідник: До 170-річного ювілею /Ред. В.П.Андрущенко, укл. В.П.Бех, Г.І.Волинка. - К.: Четверта хвиля, 2005. - С.185-186.

Іменний покажчик

- Абдулгасис У.А. 23
Андрущенко В.П. 232, 247, 248
Бех В.П. 232, 247, 248
Бербер В.В. 31
Білевич С.В. 112
Білосоєвич І.А. 110, 140
Бондар Н.О. 139
Боринець Н.І. 148
Бочко А.В. 218
Буринський В.М. 185, 191, 235
Волинка Г.Ы. 232, 247, 248
Воловиченко А.І. 141
Вышнепольский И.С. 177
Гевко І.В. 97
Гедзик А.М. 120
Гетта В.Г. 163, 169
Гнеденко О.П. 148
Гончаренко С.У. 28
Грищенко Л.О. 99, 138
Джеджула О.М. 56
Дідух В.О. 4, 43, 149, 151, 153
Дмитренко П.В. 18, 22, 126, 128, 146, 150, 155, 166, 179, 183
Дмитриченко М.Ф. 121
Жерноклеєв І.В. 86, 108, 118, 122, 179
Жуков В.И. 181, 182, 186, 188, 189
Захарченко Р.О. 20, 146, 195, 196
Зінченко В.П. 157
Калігаєва О.О. 114
Канцидайло И.П. 190
Карюк Г.Г. 218
Клімов Є. (44)
Коберник О.М. 31
Корець М.С. 146, 160
Косенко А.И. 163
Кулик Є.В. 63, 86, 118, 156, 226
Курок В.П. 72
Лазаренко Д.О. 46
Левченко Г.Є. 17, 43, 149, 151, 153, 154
Маркушев В.А. 185
Мойсеєнко О.И. 198, 200-202, 211, 212, 214-218, 203, 205, 207, 208
Москалець В.П. 20
Мусієнко В.Д. 195, 222
Науменко В.Я. 11, 161, 171
Олейник П.М. 28
Опілат В.Я. 160
Орлов Г.А. 45
Панчул И.В. 234
Підкаменна Л.В. 158
Радзевич С.П. 205, 207, 209
Родин П.Р. 214
Романюк Я.І. 66
Руденко Ю.Д. 5
Русановський О.В. 121
Савенко І.В. 95
Саух О.М. 106, 116
Семисюк Р.М. 115
Скородумов Н.М. 1
Стоялов В.М. 198, 199, 201, 203
Терещук Б.М. 17, 25, 43, 121, 141, 149, 151, 153, 154, 196
Трегуб И.Г. 168
Тропина Г.М. 12
Тхоржевська Т.В. 21, 47, 133, 136, 137
Тхоржевський Д.О. 1, 4, 5, 20, 36, 39, 41, 142, 143-145, 147, 149-151, 153, 172, 177, 180, 183, 185, 195, 220, 222
Хайруддінов М.А. 23
Харламенко В.Б. 54, 55, 77, 157, 227
Хропко П.П. 5
Цесельський В.Л. 141
Цзен Сянь Лун 19
Чкалова О.Н. 198-200, 201, 203, 206
Шапкин В.В. 1
Щетина Н.П. 33, 52, 57, 58-61, 64, 67, 68, 74, 228, 238
Юрженко В.В. 25, 88, 122
Юсупова М.Ф. 65, 71, 82, 96
Ягупець Ю.І. 98
Яревский Л.А. 125
Яровий К.О. 75, 78
Ящук С.М. 31

Зміст

Віктор Сидоренко – вчений, педагог.....	4
Наукові здобутки Віктора Сидоренка.....	9
Список основних наукових праць Віктора Сидоренка.....	14
Література про В.К.Сидоренка.....	52
Іменний покажчик.....	53

Інформаційне видання

Серія „Вчені НПУ ім. М.П.Драгоманова”
Член-кореспондент АПН України
Віктор Костянтинівич Сидоренко

Біобібліографічний покажчик

Упорядники Наталія Іванівна Тарасова,
Галина Іванівна Шаленко

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова. 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9
(044) 239-30-26